

Вишновецький В. М., к.ю.н., доцент,
Остапенко Є. О., студент магістратури,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПОНЯТТЯ ІНФОРМАЦІЇ З ОБМЕЖЕНИМ ДОСТУПОМ

Законодавець розглядає інформацію як особливий об'єкт цивільних прав, відмінний від майна, робіт і послуг, результатів інтелектуальної діяльності і нематеріальних благ.

Формування поняття «інформація», незважаючи на її важливість для життя суспільства, почалося з середини ХХ століття. До кінця 40-х років поняття «інформація» було синонімом сигналу.

Згідно зі ст. 1 Закону України «Про інформацію» від 02.10.1992 р. № 2657-ХІІ інформація – це будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді [1]. Законодавче визначення інформації свідчить про застосування широкого підходу до визначення інформації як відомостей (даних) незалежно від форми їх надання.

Незважаючи на законодавче закріплення поняття «інформація», саме воно багато в чому залишається інтуїтивним і отримує різні змістові наповнення в різних галузях людської діяльності. Це, насамперед, викликано тим, що сутність даного поняття знаходиться на перетині багатьох наук. При цьому кожна з них намагається сформулювати визначення інформації, яке максимально відповідає лише її завданням.

У цій ситуації для права як для регулятора суспільних відносин характерний підхід «максимального охоплення» всіх існуючих у суспільстві відносин.

На сучасний період у правовій науці вироблено цілий ряд підходів до інформації, основними з яких є: концепція права власності на інформацію (висувається у працях І. Л. Бачило), концепція виключних прав на інформацію (В. А. Дозорцев, А. В. Трофіменко), концепція правового регулювання відносин, що виникають з приводу інформації через її правовий режим (Д. В. Огородов), концепція, що пропонує застосовувати до інформації норми речового права (В. А. Копилов) тощо.

На нашу думку, багато з вищенаведених концепцій правового регулювання інформації дійсно непогано описують відносини, що складаються у цій сфері, і могли б застосовуватись на практиці, якби не ряд специфічних факторів. Перший фактор – це швидкий розвиток інформаційних технологій, внаслідок чого право у вказаній сфері дуже швидко стає архаїчним. Другий істотний фактор полягає в самій суті такої категорії, як інформація, а саме у багатогранності і багатоаспектності її проявів. Так, наприклад, А. В. Трофіменко вважає, що природа всіх

неречових об'єктів, які фігурують у цивільних правовідносинах, може бути зведена до енергії чи до інформації [2, с. 7].

Правове регулювання відносин, пов'язаних з інформацією, носить комплексний міжгалузевий характер, і, отже, зміна регламентації інформації нормами однієї галузі права негайно позначиться й на всіх суміжних галузях. Тому будь-які дії в цій сфері повинні бути взаємопов'язані й носити системний характер.

Згідно зі ст. 20 Закону України «Про інформацію» за порядком доступу інформація поділяється на відкриту інформацію та інформацію з обмеженим доступом. Будь-яка інформація є відкритою, крім тієї, що віднесена законом до інформації з обмеженим доступом.

Під інформацією з обмеженим доступом слід розуміти відомості, невідомі третім особам, несанкціоноване використання, надання і поширення яких може порушити права та інтереси володільця такої інформації.

З точки зору І. І. Саліхова, під інформацією з обмеженим доступом слід розуміти здатні бути предметом майнових і особистих немайнових відносин, відомі тільки певному колу осіб і наділені в силу цього особливою цінністю відомості, дані і знання, щодо яких володільцем вживаються заходи, спрямовані на обмеження вільного доступу третіх осіб, поширення яких може завдати істотну шкоду заінтересованим особам [3, с. 11].

Інформацією з обмеженим доступом є конфіденційна, таємна та службова інформація.

Конфіденційною є інформація про фізичну особу, а також інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень. Конфіденційна інформація може поширюватися за бажанням (згодою) відповідної особи у визначеному нею порядку відповідно до передбачених нею умов, а також в інших випадках, визначених законом.

Відповідно до ч. 1 ст. 6 Закону України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 р. № 2939-VI інформацією з обмеженим доступом є: 1) конфіденційна інформація; 2) таємна інформація; 3) службова інформація [4].

Література

1. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48. – Ст. 650.

2. Трофименко А. В. Проблемы теории нематериальных объектов (гражданско-правовой аспект): автореф. дис. ... канд. юрид. наук / А. В. Трофименко. – Саратов, 2004. – 20 с.

3. Салихов И. И. Информация с ограниченным доступом как объект гражданских правоотношений: автореф. дис. ... канд. юрид. наук / И. И. Салихов. – Казань, 2003, – 20 с.

4. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 32. – Ст. 314.

УДК 349.23 (043.2)

Грабовська Г. М., к.ю.н., доцент,
Ярина Ю. А., студентка магістратури,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

УМОВИ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЮТЬ ОБОВ'ЯЗОК ПРАЦІВНИКА ДОТРИМУВАТИСЬ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ КОНФІДЕНЦІЙНОСТІ

На сучасному етапі розвитку економіки та суспільства інформація як об'єкт інтелектуальної власності компанії стає все більш значущим інструментом на її шляху до комерційного успіху. Науково-технічні розробки, економічні та організаційні рішення, які невідомі третім особам, можуть надавати компанії конкурентні переваги та служити основним або додатковим джерелом прибутку. Л.В. Перевалова та С.В. Кваша звертають увагу на те, що останнім часом все частіше власники такої інформації почали усвідомлювати необхідність її захисту [1, с. 56]. У спеціальних юридичних дослідженнях слушно зазначається, що на сьогоднішній день проблеми захисту таємниць виробництва набувають дедалі більшого значення та актуальності. Є.С. Легашова та О.Р. Муксінов зауважують, що наразі невід'ємним атрибутом ринкової економіки є вільна конкуренція, проте «вільна» економіка не повинна означати «безмежну» економіку. Для нормального функціонування компаній у різних сферах бізнесу конкуренція обмежується винятковими правами організації на використання належних їй результатів інтелектуальної діяльності – секрету виробництва (ноу-хау), баз даних тощо. При цьому найбільш актуальним для широкого кола підприємців є саме захист права на секрет виробництва [2, с. 51], котрому серйозну загрозу може становити працівник, що продовжує виконувати свою трудову функцію на відповідному підприємстві, чи працівник, що звільнився. Адже під час трудової діяльності працівник отримує доступ до комерційно цінної інформації. Тому інтерес роботодавця у збереженні такої інформації є очевидним. У зарубіжних країнах мінімізація ризиків роботодавця досягається різними способами, в тому числі шляхом включення в трудовий договір «обмежувальних умов» (до яких, наприклад, належать заборони конкурувати з роботодавцем, обмеження працевлаштування на певній території, заборони «переманювати» клієнтів та колег тощо), які забороняють працівнику здійснювати певну діяльність після розірвання трудового договору. У більшості зарубіжних країн наявність у трудовому